

OTSUS

20.04.2023 nr 18

Kohaliku omavalitsuse tuuleenergeetika eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande vastuvõtmine ning kohaliku omavalitsuse tuuleenergeetika eriplaneeringu planeeringuala muutmine

Kohaliku omavalitsuse tuuleenergeetika eriplaneering (edaspidi *eriplaneering*) koostatakse Pärnu linnas Paikuse osavalla territooriumile eesmärgiga selgitada välja sobiv ala elektrituulikute pargi rajamiseks ning määrata tuulepargi kommunikatsioonidele sobiv paigutus.

Pärnu linn algatas tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ning planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) koostamise koos vajalike uuringute läbiviimisega [Pärnu linnavalikogu 18.06.2020 otsusega nr 51](#). Tori valla territooriumil algatati eriplaneeringu ja KSH koostamine [Tori Vallavalikogu 19.08.2020 otsusega nr 252](#).

Algatatud eriplaneeringute alad külgnevad üksteisega ning kahe omavalitsuse territooriumidele kavandatav tuulepark peab moodustama ühtse terviku. Sellest tulenevalt käsitleti algatatud eriplaneeringute ala sisuliselt ühe alana, mille osas koostati ühine planeeringulahendus ja keskkonnamõju strateegiline hindamine Pärnu linnavalitsuse ja Tori vallavalitsuse koostöös.

Kavandatav tuulepark koosneb kuni 12-nest tuulikust kõrgusega kuni 290 m. Tuulepargi liitumine kavandatakse 110 kV alajaama, tuulepargi ja alajaama vahelise õhuliini pikkus on kuni 15 km.

Ühise riigihanke (viitenumber 231259) tulemusel leitud töövõtjad koostasid Pärnu linna ja Tori valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku (koostaja AB Artes Terrae OÜ) ning Pärnu linna ja Tori valla eriplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande (koostaja Lemma OÜ).

Eriplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseaduse § 95 lõikest 1, mille kohaselt koostatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneering olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määruse nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri“

punktile 4 loetakse enam kui 30 meetri kõrgustest elektrituulikutest koosnev tuulepark olulise ruumilise mõjuga ehitiseks. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 26.06.2003 määrusele nr 184 „Võrgueeskiri“ on tuulepark mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam.

Tuulepargi rajamise vajadus tuleneb Eesti riigi kliima- ja energiapoliitikast, mille raamistiku määrab dokument „Kliimapoliitika põhialused aastani 2050“. Eesti pikaajaline eesmärk on minna üle vähese süsinikuheitega majandusele, mis tähendab järk-järgult eesmärgipärast majandus- ja energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks. Koostatav eriplaneering on kooskõlas Eesti kliima- ja energiapoliitika eesmärkidega, sh Eesti energiamajanduse arengukavaga 2030+ ja Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukavaga aastani 2030.

Eriplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse ja lähteseisukohtade koostamisel teostati esmane Pärnu linna ja Tori valla eriplaneeringu territooriumi lihtsustatud kaardianalüüs. Esialgelt sobivad alad olid määratud geoinformaatilise analüüsi käigus, kus välistati tuuleparkide jaoks ebasobivad loodus- ja inimkasutuses alad koos asjakohaste puhvritega. Esialgelt sobivate alade analüüsimisel võeti aluseks olemasolevad väärtused (väljakujunenud asustusalad, kultuuri- ja loodusväärtused) ning kaasnevad mõjud (müra, varjutus, mõju varale, linnustikule, nahkhiirtele, Natura 2000 aladele, rohevõrgustikule jt tegurid). Samuti analüüsiti tuulikute püstitamisega kaasnevat maavarade, jäätmete ja ringmajanduse, avariiolekordade esinemise, riigikaitse objektide, mobiilside, kliimamõjude, põhja- ja pinnavee seisukohast. Kaardianalüüsiga välistati ilmselgelt sobimatud alad tuulepargi asukohaks. Ilmselgelt sobimatute aladena käsitleti kõiki looduskaitsealade alusel kaitstavaid alasid (kaitsealad, hoiualad, püsielupaigad, sh projekteeritavad kaitstavad alad) ja ETAK andmestiku alusel elu- ja ühiskondlikke hooneid 1000 m puhvervööndiga.

Kaardianalüüsil ilmnes, et eriplaneeringu territooriumil paikneb potentsiaalselt 2 piirkonda, millel puuduvad otsesed välistavad tegurid eriplaneeringuga käsitletava objekti asukoha edasiseks valikuks ning millel on olemas piisav territoorium ning sobilik kaugus põhivõrguga elektriühenduse võimaldamiseks. Potentsiaalselt sobilikke alasid käsitleti keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes asukoha alternatiividena 1 ja 2.

Potentsiaalne ala 1 on suurusega u 1020 ha ning asub Pärnu linnas Tammuru külas, Põlendmaa külas ja Tori vallas Kildemaa külas. Potentsiaalne ala 2 on suurusega u 1913 ha ning asub Pärnu linnas Põlendmaa külas ja väga väikeses ulatuses Tori vallas Kildemaa külas.

Vastavalt planeerimisseaduse § 100 lõigetele 1 ja 3 toimus ajavahemikul 12.07.2021-09.09.2021 eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse avalik väljapanek. Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimus 19.10.2021 Paikuse osavallakeskuses. Lähteseisukohtadele, keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsusele ja nendele laekunud tagasisidele tuginedes töötati välja eriplaneeringu asukoha eelvalik ja keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruanne, mille käigus analüüsiti tuulepargi rajamiseks esialgselt sobivaid alasid.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus koondati esmase kaardianalüüsiga leitud alade kohta andmebaasides ja eelnevates piirkonda käsitlevates töodes olemasolev andmestik. Kuna tuulikute poolt ohustatud liigirühmadest nahkhiirte andmestik piirkonna kohta oli tugevalt puudulik ja linnustiku andmestik ebapiisav, siis viidi keskkonnamõju strateegilise hindamise I

etapi aruande koostamiseks läbi ka ülevaatlikud välitööd nimetatud liigirühmade elupaikade sobilikkuse hindamiseks.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruandes on kirjeldatud ja hinnatud eriplaneeringu elluviimisega kaasnevaid olulisi mõjusid loodus- ja sotsiaalmajanduslikule keskkonnale, võimalikke alternatiivseid lahendusi ning negatiivsete mõjude leevendamise meetmeid. Parima asukoha eelvaliku leidmiseks on võrreldud erinevaid asukoha eelvaliku alternatiive väljatöötatud kriteeriumite alusel. Alternatiivide võrdlemise kokkuvõte on toodud asukoha eelvaliku keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruande peatükis 5.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus hinnatud mõjukriteeriumitest lähtuvalt võib öelda, et alad on looduskeskkonna väärtustelt võrdlemisi sarnased. Siiski linnustiku (kui tuulikute poolt ühe enim ohustatud liigirühma poolt) osas võib eelistatuks pidada ala 1. Ala 1 puhul on ka kaitsealade ja rohevõrgustiku killustamise mõju väiksem kui ala 2 puhul, kuna ala 1 paikneb inimasustusele lähemal ning seal esineb teatav inimõju ka käesoleval ajal.

Keskkonnamõju hindamise aruande peatükis 4.2 „Potentsiaalselt sobilike alade tsoneerimine vastavalt looduskeskkonnale avaldatavate mõjude välistustele“ on ala 1 ja ala 2 tsoneeritud oluliste negatiivsete mõjude esinemise võimalikkuse järgi. Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel tuleb võimalike oluliste negatiivsete mõjude esinemise aladel viia läbi täpsemad uuringud piirkonnas oluliste tundlike liikide elupaikade, toitumisalade, liikumisteede ja muude eluks vajalike piirkondade osas. Täpsemate uuringute tulemusel tuleb välja selgitada oluliste negatiivsete mõjude ulatus, mõjude vältimise võimalused, võimalike kompenseerivate meetmete rakendamise võimalikkus.

Vastavalt planeerimisseadusele § 106 toimus ajavahemikul 24.11.2022-15.01.2023 eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja keskkonna strateegilise hindamise esimese etapi aruande avalik väljapanek. Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimus 21.02.2023 Pärnu Linnavalitsuses. Täiendavate ettepanekutega arvestati planeeringulahenduses ja keskkonna strateegilise hindamise aruandes.

Keskkonnaamet teavitas 05.04.2023 kirjaga nr 6-5/23/6883, et 23.03.2023 esitati Keskkonnaametile info, et Pärnumaalt Põlendmaa ja Kildemaa külast on leitud kassikaku pesitsuselupaik ja 30.03.2023 kanti liigi elupaik EELIS esse (kood KLO9131769). Kassikakk kuulub I kaitsekategooriasse, Punase nimestiku kohaselt on liik kriitilises seisundis. I kaitsekategooria liikide kõikide teadaolevate elupaikade ja kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade, hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega.

Eriplaneeringu detailse lahenduse faasis tuleb viia teiste ette nähtud uuringute kõrval pädevate liigiekspertide poolt läbi väga põhjalikud kassikaku uuringud. Uuringud peavad andma vastuse, kas antud asukohas on tuulepargi rajamine võimalik ilma, et sellega kaasneks ülemäärast mõju kassikakule ja teistele piirkonnas esinevatele loodusväärtustele.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruandes ja asukoha eelvaliku planeeringulahenduse seletuskirjas on teemade lõikes välja toodud, millele tuleb eriplaneeringu detailse osa koostamisel tähelepanu pöörata ning mida eelnevalt täiendavalt uurida. Juhul kui detailse lahenduse mõjude hindamise tulemusel saadakse täiendavat kinnitust, et teatud aladele tuulikute rajamisel on oluline negatiivne mõju olemasolevale keskkonnale, mida ei ole võimalik vältida ega kompenseerida, siis sellisel juhul ei ole võimalik teatud asukoha eelvaliku aladele tuulikuid rajada.

Kavandatav tuulepark tuleb ühendada põhivõrguga. Potentsiaalselt sobiliku ala 1 ja 2 võrdluses on nii potentsiaalse õhuliini koridori ulatus kui kattuvus looduslikus seisundis taimkattega alaga ala 2 puhul oluliselt suurem. Ala 1 jääb lähimast põhivõrgu alajaamast 2.2 km ja ala 2 jääb 9,2 km kaugusele. Eeldusliku tuulepargi keskosaga on kaugus vastavalt ala 1 puhul ~5,5 km ja ala 2 puhul ~11,5 km. Ala 1 puhul on lisaks osaliselt ühendusliini puhul võimalik see kavandada olemasolevate trasside (tee ja elektriliinid) koridoridesse. Seega on ka oodatav negatiivne mõju ala 2 ühendamisel põhivõrgu alajaamaga või olemasolevale kõrgepingeliinile rajatava uue alajaamaga tunduvalt negatiivsem kui ala 1 puhul.

Ala 2 kujust ja suurusest tulenevalt oleks antud ala puhul suurem võimalus ala siseselt valida tuuliku positsioonidele asukohti, mis asuksid elamualadest kaugemal (võrreldes alaga 1) ning oleks rohkem võimalusi optimeerida tuulikupargi detailset lahendust müra- ja varjutuse emissioonidest lähtuvalt. Ala 1 pindalast ja kujust tulenevalt oleks samas mahus tuulikute positsioonide paigutamine keerukam (ruumi selleks vähem), st võib esineda olulisem mõju elamualade suhtes.

Majanduslikus vaates võib eelistatuks pidada ala 1, kuna selle lähialadele jääb olemasolevaid ja perspektiivseid tootmisalasid, mille arendamisele avaldaks tuulepark potentsiaalselt positiivset mõju. Samuti saaksid eeldatavalt taluvustasu suurem hulk piirkonna elanikke. Ala 1 vahetusse lähedusse jääb Paikre prügila, mis võib tulevikus soodustada piirkonda ka näiteks vesiniku tootmisüksuse rajamist (prügilates tekib biogaas, mida saab vesiniku tootmisel toorainena kasutada).

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandest lähtuvalt on jõutud järeldusele, et tuulepargi rajamiseks on sobivamaks alaks ala 1, mille kohta on koostatud asukoha eelvaliku etapi planeeringulahendus. Planeeringulahenduse koostamisel on arvesse võetud keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes välja toodud, planeeringu koostamise töörühma märkusi ning asjaomaste asutuste, erinevate huvigruppide ja avalikkuse poolt tehtud ettepanekuid.

Eriplaneering on koostatud koostöös asjaomaste asutuste, erinevate huvigruppide ja avalikkusega. Tulenevalt planeerimisseaduse § 99 lõikest 1 tehakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvalik koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi kohaliku omavalitsuse eriplaneering käsitleb.

Pärnu Linnavalitsus (Tori Vallavalitsuse volitusel) edastas kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruande kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks asjaomastele ametkondadele ja teistele huvitatud isikutele.

Eriplaneeringu koostamise käigus on määratud võimalikud tuulepargi põhivõrguga liitmise alajaamad, mis paiknevad Pärnu linnas Paikuse osavalla territooriumil väljaspool algatamise otsuses määratud planeeringuala. Sellest tulenevalt suurendatakse eriplaneeringu ala Pärnu linna Paikuse osavalla territooriumil.

Eriplaneeringu asukohavaliku ja keskkonna strateegilise hindamise etapi materjalid on kättesaadavad Pärnu linna veebilehel.

Lähtudes eeltoodust ja planeerimisseaduse § 109 lõike 1 alusel

1. Võtta vastu kohaliku omavalitsuse tuuleenergeetika eriplaneeringu asukoha eelvaliku ala alternatiiv 1 suurusega u 1020 ha, mis asub Pärnu linnas Tammuru külas, Põlendmaa külas (872 ha) ja Tori vallas Kildemaa külas (148 ha). Asukoha eelvaliku ala asendiplaan on esitatud otsuse lisana.
2. Tunnistada vastavaks Pärnu linna ja Tori valla eriplaneeringu asukoha eelvalik ala 1 (AB Artes Terrae OÜ töö nr 21032ÜP3) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruanne (OÜ Lemma).
3. Kinnitatud eelvaliku alale 1 kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailse osa koostamisel võtta aluseks Pärnu linna ja Tori valla eriplaneeringu asukoha eelvalik (AB Artes Terrae OÜ töö nr 21032ÜP3) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruanne (OÜ Lemma) ning lähtuda neis toodud tingimustest detailse osa koostamisele.
4. Detailse osa täpsemate uuringute tulemusel tuleb välja selgitada oluliste negatiivsete mõjude ulatus, mõjude vältimise võimalused, võimalike kompenseerivate meetmete rakendamise võimalikkus, määrata kavandatava tuulepargi ehitusõigus ja lahendada muud asjakohased planeerimisseaduse § 111 nimetatud ülesanded.
5. Pärnu Linnavalitsusel teavitada eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse vastuvõtmisest ja keskkonnamõju strateegilise hindamise vastavaks tunnistamise otsusest 14 päeva jooksul kohalikus ajalehes, Pärnu linna veebilehel, Ametlikes Teadannetes ja planeerimisseaduse § 99 nimetatud isikuid ja asutusi.
6. Otsus jõustub teatavakstegemisest.
7. Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavakstegemisest, esitades vaide Pärnu Linnavolikogule haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Andres Metsoja
volikogu esimees